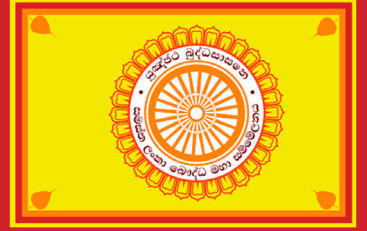

බෞද්ධාලෝකය

ඊ පුවත්පත

සමස්ත ලංකා බෞද්ධ මහා සම්මේලනය

ශ්‍රී බුද්ධ වර්ෂ 2565
දුරක මස 17 වන සද්දා දින

සමස්ත ලංකා බෞද්ධ මහා සම්මේලනයේ 102 වන සැමරුමට සමගාමීව දෙසැම්බර් 20 වන දින සම්මේලනයේ ආදි කැරතැන් සහ ශාසන විරුවන් සිහිකර මහා සංඝරත්නය උදෙසා පැවැත්වූ හිල් දානය පිංකම.

සමස්ත ලංකා බෞද්ධ මහා සම්මේලනයේ 102 වන සංවත්සරය වෙනුවෙන් ආරම්භ කල ශිෂ්‍යත්ව 500 වැඩසටහනේ පළමු ශිෂ්‍යත්ව 102 පසුගිය දෙසැම්බර් මස 19 වන දින පිරිනමනු ලැබූ අවස්ථාව.

බෞද්ධාලෝකය

ආලෝකයෙන් ආලෝකයට යන බෞද්ධාලෝකය ඊ පුවත්පත

ඉහත වදින්නරය මහතා

**“ආරහන, නික්බමන, යුගද්වේ”
මුද්ධිකාසනේ සම්මන්ත්‍රණවීරියය
අරඹන්න, නික්මෙන මුදුකසුන්
පිළිවෙතෙහි යෙදෙන
කටයුතු කරන්න
යන බොදුකමුවේ ආදර්ෂ පාඨයයි.**

කොවිඩ් 19 වසංගතය වසර දෙකක් පුරාවට අපගේ ජන ජීවිතය අවුල් කරමින් අපව පීඩාවට පත් කරනු ලැබුවද මුදුකසුනේ ඉගැන්වෙන ධර්මථාවන් මැනවින් පසක් කරලීමට සමත් වී ඇත.

සාසන සුරක්ෂාවේ බොදු දිවිසැරිය බොදුකමුව අපගේ තේමාපාඨය හා අපගේ ක්‍රියා කලාපය සමග හොඳින් බද්ධ වී පවත්නේමය.

ආපදාවකදී අප කටයුතු කළයුතු හැමාකාරයෙන්ම අනෙකා වෙනුවෙන් කැපවී ක්‍රියාකිරීම හා කිසිදු ලාභ සත්කාරයක් අරමුණු නොකර සම්බුද්ධ සාසනයේ රටත් ජනතාවත් ආරක්ෂාකර ගැනුමට හැකි හැමාකාරයෙන් අපි පෙළගැසී කටයුතු කලෙමු.

වසංගතයට ඉඩදී බලා නොසිට අනියෝගයට මුහුණ දෙමින් අනුවර්තනය වෙමින් අපගේ කටයුතු වෙනත් මුහුණුවරකින් සිදුකිරීමට අප කටයුතු කලේ විඛේණිතව.

බෞද්ධාලෝකය

පුවත්පත් සඟරාව පල කිරීම සුදුසු වටපිටාවක් නොවූ කාලයේ විය නවතා නොදමා විය ඊ පුවත්පතක් ලෙස ඔබවෙත මෙසේ පල කර සිටීමට අප කටයුතු කලෙමු. වියට ලැබෙන ප්‍රතිචාර අදහස් යෝජනා අප මෙහි සිතේ යුතුව ධාර ගනිමු.

වසංගතය ඉක්මනින් අවසන් වේවා යැයි ප්‍රාර්ථනා කරමු. එහෙත් අප අපගේ වගකීම මෙසේ දිගටම සිදුකිරීමට ඊ පුවත් පත වැඩිදෙනා අතර ප්‍රචාරනයට සුදුසු හොඳම මාධ්‍යක් බැවින් වඩාත් සාරවත් ආකාරයට තවදුරටත් ඔබවෙත තිලින කරන්නෙමු.

බෞද්ධාලෝකය

සමස්ත ලංකා බෞද්ධ මහා සම්මේලනය
අංක 380, බෞද්ධාලෝක මාවත, කොළඹ 7.
දුරකථනය (0112691695 / 011 2688517 / 011 2667017)
ෆැක්ස් (011 2688517)
web : www.acbc.lk
E-mail : acbc380@gmail.com

(කන්තරෝදය) කඳුරුගොඩ පුරාවිද්‍යා භූමිය

ඒ, ජී ශ්‍රියානි සිල්වා අන්තර්ජාලය ඇසුරින්

ශාපනය ප්‍රදේශය

ප්‍රාග් චේතනාසික යුගයේ සිටම මානව ජනාවාසයකි. විශිෂ්ට කන්තරෝදය යනුවෙන් වර්ථමානයේ හැඳින්වෙන ප්‍රදේශය හඳුනාගෙන ඇත්තේ ලංකාවේ හතරවන මානව ජනාවාසය ලෙසයි. එමෙන්ම වය වර්ථමාන යාපනය ප්‍රදේශයේ වැදගත්ම පුරාවිද්‍යා භූමියයි. මෙම ප්‍රදේශය බුදුරජාණන්වහන්සේ දෙවන වර ලංකාවට වැඩමකරන ලද ප්‍රදේශය බවට හඳුනාගෙන ඇති.

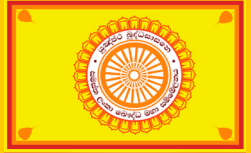
ශ්‍රී ලංකාවේ බෞද්ධ සංස්කෘතිය අනුරාධපුරය කේන්ද්‍ර කරගනිමින් නැවත පැතිර යද්දී යාපනයේද බෞද්ධ සංස්කෘතික පිබිදීමක් නැවත ඇතිවූ බව පෙනේ. අනුරාධපුරයට ඉන්දියාවේ සිට ශ්‍රී මහා බෝධී අංකුරය වැඩමවනු ලැබුවේ යාපනය අර්ධද්වීපය හරහා වීම ඊට කදිම නිදසුනකි. යාපනය නගරය පසුකර චුන්නාකම් සිට කඳුරුගොඩ බලා යන ඔබට තල්වතු පිරුණු බිම් පෙදෙස, තල්වැටවලින් වටවූ ගෙවතු සහිත යාපනයේ ගැමි පරිසරය දැකගැනීමට ලැබේ. යාපනය නගරයේ සිට මානිපායි මාර්ගයේ කිලෝමීටර 10ක් පමණ ගමන් කප පසු මේ පුරාවිද්‍යා භූමියට දැක ගැනීමට පුළුවන්. මෙය ප්‍රධාන මාර්ගය අද්දර පිහිටා ඇත. චුන්නාකම් නගරයට කිලෝ මීටර පහක් දුරින් නිරිත දිගට වන්නට කඳුරුගොඩ පිහිටා තිබෙනවා. කඳුරුගොඩට යන අපට දැකගත හැක්කේ කුඩා දාගැබ් විශාල සංඛ්‍යාවක් සහිත බිමක්. අඩි 85ත් අඩි 12ත් අතර විෂ්කම්භයෙන් යුත් මේ දාගැබ් ධාරනාරාදිය පිණිස කළ ටුප

හෝ සොහොන් යයි සිතිය හැකිය. මෙබඳු ටුප 12ක් කඳුරුගොඩ පිහිටා තිබෙනවා. මේ ස්ථානයේ තිබුණා යැයි සැලකෙන, දැනට පදනමට පමණක් සීමාවූ අඩි 235ක විෂ්කම්භයක් සහිත දැගැබ් වන්දනාමාන සඳහා කරන ලද්දක් යයි සිතිය හැකිය. තනි කළුගලින් කළ වටකුරු වතුර භාජන දෙකක්ද මෙම ඉඩමේ ලිං ලඟ තිබේ. මෙහි කුඩාම ස්තූපයේ විෂ්කම්භය අඩි 6ක් පමණ වෙනවා. මේවා සියල්ලම එකම ආකෘතියකට අනුව තනා ඇත. අප රටේ එකම ස්ථානයකින් වැඩිම දාගැබ් රාශියක් හමු වී ඇත්තේ කඳුරුගොඩ දී පමණයි. මේවා කුමන අරමුණකින් කළා දැයි නිශ්චිත නැහැ. කළු රතු මැටි බඳුන් වගේම ක්‍රිස්තු පූර්ව යුගයේ රෝමයේ භාවිත කළ මැටි බඳුන් හා සමානව ලංකාවේ දේශීයව නිෂ්පාදනය කළ මැටි බඳුන්වල කොටස් මෙහි දී හමුවීමත් විශේෂත්වයක්.

ක්‍රිස්තු පූර්ව 300 වැනි කාලයකට අයත් බ්‍රාහ්මීය අක්ෂර සහිත මැටි බඳුන් ද ලැබුණු බවටත් වාර්තාවල සඳහන් ව ඇත. මේවායෙන් හමුවූ දාගැබ් හතරැස් කොටු කොටස්වල ඉන්දියාවේ සාංචි ස්තූපයේ මෙන් ගරාදි වැටදු නිරූපණය කර අති බව පෙනෙන්නට තිබේ. කැණීම්වලදී විශේෂයෙන්ම රුලේටඩ් වර්ගයේ මැටි බඳුනක්, බ්‍රාහ්මී අක්ෂර සහිත පාත්‍රයක

බෞද්ධාලෝකය

කොටස් මෙහිදී ලැබී ඇති අතර අශ්වාරෝහකයකුගේ රුවක් සහිත මුද්‍රාව එහිදී ලැබුණු විශේෂ පුරාවස්තුවක් ලෙස සඳහන් කල හැක.

මේ සියල්ල කියා පෑවේ කදුරුගොඩ ප්‍රදේශය අනුරාධපුර මුල් යුගයේ ජනාවාසයක් ලෙස පැවති බවයි. 1967 දී සිදු කළ කදුරුගොඩ කැණීම්වලදී කොරල් ගලින් කළ බෝධිසත්ව හිසක්, හුණුගලින් කළ දාගැබ් වනුවලියක මුදුන් කැබලි දෙකක්, කුහරය සහිත දාගැබ් වනුවලියක කොටසක, කොරල් ධාතු කරඬුවක පහළ කොටසක්, පබලු 2321ක් යන පුරාවස්තු හමුව ඇත. ඒවාට අමතරව දේශීය සහ විදේශීය කාසි රාශියක්ද ලැබුණු බව වාර්තා වෙනවා. 1 වැනි පරාක්‍රමබාහු සාහසමල්ල, ලීලාවතී, ධර්මාශෝක, බුවනෙකබාහු ආදී රජවරුන්ගේ කාල වලට ඒවා අයත් වෙනවා.

1615දී නිකුත් කළ එංගලන්තයේ 1 වැනි ජෝර්ජ් රජුට අයත් තුට්ටුවේ කාසියක් ද ඒ අතර තිබීම විශේෂයක්. සිරිපතුල් ගල්, බුදුපිළිම හතරක කොටස්, පියන් රහිත ගල්කරඬු, ළා කොළ පැහැති වීදුරු කොතක්, වාමන රූපයක්, සිරිපතුල් ගලක්, උළුකැබලි ආදිය ද මෙහිදී හමු වූ පුරාවස්තු අතර තිබී ඇත.

1970 දශකයේදී ද මෙම දාගැබ්වල සංරක්ෂණ කටයුතු සිදු කර ඇති අතර ස්තූපවල පැරණි ස්වරූපය උපකල්පනය කර ඒ අනුව තහවුරු කර තිබෙනවා. දාගැබ්වල ප්‍රධාන අමුද්‍රව්‍යය වී ඇත්තේ කොරල් ගල්. දැනටත් සමහර තැන්වලින් කොරල් ගල් මතු වී පෙනෙනවා. මෙම දාගැබ් හුණු බදාම ස්ථරයකින් කපරාරු කර තිබී ඇති අතර පාදමේ සමහර ස්ථානවල පැරණි බදාම තට්ටු ඉතිරි වී පවතිනවා. පැරණි ගොඩනැගිල්ලකට අයත් කණු පාදම් ගල් රාශියක්ද මෙහි හමුවෙනවා.

කදුරුගොඩ වවනයේ 'කදුරු යන්හ පාලි බසින් 'කන්දරී නාමයට සමාන බව විල්ලාවල මේධානන්ද හිමියන් පවසනවා. මෙ ප්‍රදේශයේ දිය කදුරක් අසල බිමක පිහිටා තිබෙන්නට ඇති බවයි. උන්වහන්සේ සඳහන් කරන්නේ. මෙම ප්‍රදේශයට හුදුරන් ගලා බස්නා වලක ආරුච වීම දිය මාර්ගය වීමට ඉඩ ඇති බවට සඳහන් වෙනවා. මෙම ප්‍රදේශය මුලින්ම හඳුන්වා ඇත්තේ කදුරුගොඩ යන සිංහල නමින්. එම වදනම දෙමළ උච්චාරණයට අනුව 'කන්තරෝදෙයි වී තිබෙනවා. පෘතුගීසි ලේඛනවල 'කන්දර කුඩ්ඩෙ යනුවෙන් හඳුන්වා ඇත්තේ මෙම ප්‍රදේශයයි. මහනුවර යුගයේ ලියැවුණු නම් පොතෙන් කදුරුගොඩ විහාරය නමින් මෙය දක්වා තිබෙනවා.

ක්‍රිස්තු පූර්ව 600 ට පෙර පටන් මූල චේතියාසික යුගයේ ජනාවාසවල තොරතුරු කදුරුගොඩින් හමුවීම විශේෂත්වයක්. පැහැදිලිවම මේ ප්‍රදේශය පිහිටි ස්ථානයේ ක්‍රිස්තු පූර්ව 400 දක්වා අතීතයක සිට ජනාවාසයක්ව පැවති බවට සාධක හමුව ඇත. අනුරාධපුරය ජනාවාසවීමට සමගාමීව මෙම ස්ථානයේත් ජනාවාස තිබුණු බව තහවුරු වී තිබේ ශ්‍රී මහාබෝධී අංකුරය ශ්‍රී ලංකාවට වැඩම කිරීම අනුස්මරණය කිරීම සඳහා වසරක් තුළ දේවානම්පියතිස්ස රජතුමා නාග දිවයිනේ ඉදිකළ සිද්ධස්ථාන තුනක් ගැන මහාවංශයේ සඳහන්වේ. ඒවා නම් තිස්ස විහාරය ජම්බුකෝල විහාරය හා පාචිනාරාමයයි. මහනුවර යුගයේ රචිත විහාර හා ප්‍රදේශී නාමාවලිය වන "නම් පොත" හෙවත් "විහාර අස්නෙ"හි විස්තරය අනුව මේ පාචිනාරාමය අද

කදුරුගොඩ විහාරය බව හඳුනාගෙන ඇත. සංඝමිත්තා තෙරණින් වහන්සේ ශ්‍රී ලංකාවට ශ්‍රී මහා බෝධී අංකුරය වැඩමකරවද්දී වැඩම කළ බව කියන රහතන් වහන්සේලා හැට නමක් වැඩසිටි අපවත්වූ බව කියන විහාරයක් යාපනයේ ඇත. ඒ යාපනයේ චුන්නාකම් මංසන්ධියෙන් බටහිර දෙසට කිලෝ මීටර් තුනක් පමණ ගියවිට හමුවන කන්තරෝදය හෙවත් කදුරුගොඩ විහාරයයි. මෙහි විශේෂත්වය වන්නේ ලංකාවේ වෙනත් කිසිම තැනක දක්නට නොමැති ආකාරයෙන් එකම ආකෘතියකට විවිධ ප්‍රමාණයේ කුඩා දාගැබ් රාශියක් එකලග ගොඩනගා තිබීමයි. මේ දාගැබ් මෙහිදී අපවත්වූ රහතන් වහන්සේලා හැට නමගේ ධාතු නිදන්කොට තැනූ ඒවා බවටද විශ්වාසයක් ඇත.

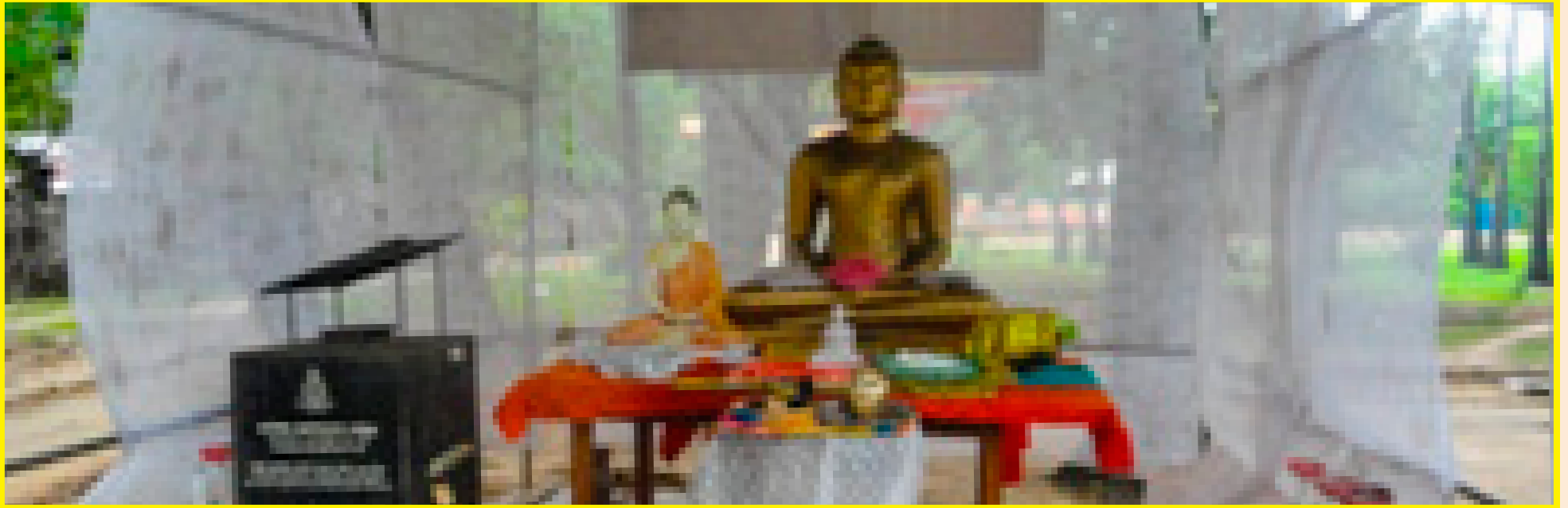
(රහතන් වහන්සේලාට දානයට පිරිනැමූ හතු ව්‍යංජනයක් විෂ වීමෙන් හැට නමම අපවත්වූ බවට ජනප්‍රවාදයක් පවතී) බුදුරජාණන්වහන්සේගේ දෙවන ලංකාගමනේදී උන්වහන්සේ මේ විහාරස්ථාන පරිශ්‍රයටද වැඩමකොට සමවත් සුවයෙන් ගතකල බව ජනප්‍රවාදයේ පවතී.

මෑතක දී එහි විහාරයකට අවශ්‍ය නවාංග කිහිපයක් ද ඉදිකර තිබෙනවා. ඒ අතර කුඩා බුදුගෙයක් ද රෝපණය කළ බෝධියක් ද ඇත බව සඳහන්. කිසිවකුගේ සැලකිල්ලට බඳුන් නොවී පැවැති මෙම භූමියේ චේතියාසික වැදගත්කම මුලින්ම අවබෝධ කර ගත්තේ 1900 මුල් භාගයේ යාපනයේ දිසා විනිසුරු ධුරය දැරූ මෙරට ඉතිහාසය පිළිබඳව දැඩි උනන්දුවක් දැක්වූ ආචාර්ය පෝල් ඊ පීරිස්. ඔහු කදුරුගොඩ භූමිය පරීක්ෂා කර බලා රාජකීය ආසියාතික සංගමයේ සඟරාවට නාගදීපය සහ යාපනයේ බෞද්ධ අවශේෂ නමින් 1917 - 1919 වර්ෂවල ලිපි සපයා තිබෙනවා. එකල මෙම ලිපි විද්වතුන්ගේ නොමඳ අවධානයට යොමු වුණා. ඔහු 1915- 17 වර්ෂවල මෙම භූමියේ කැණීමක් කර

බෞද්ධාලෝකය

රෝම කාසි, බෞද්ධ නෂ්ටාවශේෂ කොටස් සොයාගෙන ඒවා යාපනය කෞතුකාගාරයට බාර දී තිබෙනවා. ඒවා අතර බුද්ධ ප්‍රතිමා දාගැබ් කොත් ආදිය ද පැවති බව වාර්තාවල සඳහන්. මෙහි පුරාවිද්‍යාත්මක වැදගත්කම ඉස්මතු වීම නිසා මෙම ඉඩම පසුව පුරාවිද්‍යා තහනම් ඉඩමක් වශයෙන් ප්‍රකාශයට පත් කෙරුණා. එම භූමි ප්‍රමාණය අක්කර 3 පර්චස් 338ක්. උඩුවිල් - කන්තරෝඩේ පාර දෙපැත්තේම මෙම ඉඩම පිහිටා තිබෙනවා. අනවසර අත්පත්කර ගැනීම් නිසා එම භූමිය තවත් කුඩා වී ඇති බව සඳහන් වෙන අතර ක්‍රිස්තු පූර්ව දෙවැනි සියවසට අයත් බ්‍රාහ්මී අක්ෂර සහිත පුළුස්සන ලද පාත්‍රා කැබැල්ලක් මෙහි කැණීම්වලින් හමු වී තිබෙනවා. එහි සඳහන්ව ඇත්තේ දතහපත (දත්තගේ පාත්‍රය) යන්නයි. මෙම දත්ත එකල සිටි හික්ෂු නමක් හෝ එම පාත්‍රය පිදු පුද්ගලයා විය හැකියි. ඒ අනුව ක්‍රිස්තු පූර්ව යුගයේ පවා මෙහි හික්ෂු වාසයක් පැවති බව පැහැදිලි වෙනවා. දෙවැනි අග්බෝ (ක්‍රි.ව. 604-614) නාග දිවයිනෙහි (යාපනයෙහි) රාජායතන ධාතු ගෘහයද, උණුලොම් ගෙයද, ආමලක සෑයද, ගොඩනැංවූ බව මහාවංශය සඳහන් කරනවා. මෙම ගොඩනැගිලි කඳුරුගොඩ අවට තිබිය යුතු බව ඉතිහාසඥයන් සැක කරනවා. මෙහි තිබී 4 වැනි කාශ්‍යප රජුගේ සෙල්ලිපියක් සහිත අත්තාණි කණුවක් හමු වී ඇත. මෙම අත්තාණි කණුවේ ලිපි අතර තිබූ 15 වැනි සියවසට අයත් සෙල්ලිපියක් (අන්තරාලීන සෙල්ලිපි) මහාවාරිය සෙනරත් පරණවිතාන කියවා ඇති අතර එහි 'උත්තර පස්සයේ වල්පිට දිසාවේ කඳුරුගොඩ. නාමය දැක්වේ.

පසුකාලීනව ප්‍රදේශයේ පැවති වාතාවරණය නිසා මේ පුරාවිද්‍යා භූමිය බොහෝ දෙනාගේ මතකයෙන් ගිලිහී ගොස් තිබිණ. මුල් කාලයේදී එය අක්කර හතක පමණ පුරාවිද්‍යා රක්ෂිත පෙදෙසක් බවට පත්ව තිබුණු නමුත් පසුව අනවසර අත්පත් කර ගැනීම් නිසා එය අක්කර දෙකක් පමණ වන භූමියක් බවට පත්ව ඇත. ප්‍රදේශයට සාමය උදාවීමෙන් පසු මේ භූමිය රජයේ හමුදාවේ ආරක්ෂාව යටතට පත්විය. කඳුරුගොඩ විහාර පරිශ්‍රයෙන් සොයාගත් පුරාවස්තු යාපනය පුරාවිද්‍යා කෞතුකාගාරයේ ප්‍රදර්ශනය කෙරේ. මේ භූමියේ වටදාගෙයක් හා ආරාම නටබුන් දැකිය හැකි බව කියති.

මෙහි පුරාවිද්‍යා ගවේෂණ කටයුතු තවම නිමාකොට නොමැති බව පෙනේ තදුරටත් මෙහි කැනීම් කළහොත් උතුරේ බෞද්ධ උරුමයේ තවත් සාධක සොයාගත හැකිවනු ඇත.

කළමනාකරන උපදේශක මණ්ඩලය	සංස්කාරක මණ්ඩලය	ප්‍රකාශනය
මහාවාරිය මාලිනී ඇඳගම මහාවාරිය සුසිරිපාල මාලිමිබඩ සංස්කරන කළමනාකරනය චෛද්‍ය රාණි ප්‍රනාන්දු	නාලක ජයසේන ශාමී නුවන් ගනේවත්ත චන්ද්‍රසිරි වැලිගමගේ ඉෂාන් බුද්ධික චිදිරිසූරිය	ප්‍රචාරක කටයුතු පිළිබඳ ජාතික මණ්ඩලය සමස්ත ලංකා බෞද්ධ මහා සම්මේලනය

ବୈଶଦ୍ୱିକାଲୌକିକ

INFERENCE IN BUDDHIST LOGIC

First and foremost, knowledge is the problem that has been dealt with at length in almost every system of Indian Philosophy. With reference to the concept of knowledge such terms as 'prama' (valid knowledge), 'aprama' (invalid knowledge), 'prameya' (the object of the reality to be proved), and 'pramana' (the modes of knowledge) etc., are discussed at length. Logic or reasoning is called 'Pramanavidya', and is considered to be the ground of all other sciences and the source of emancipation of mind from illusions, errors and false opinions (pradeepasarvavidyanam - durayasavadhammanam - adharahsarvavidyanam - durayasavadhammanam - adharahsarvakarmandam - sauvadanviksikamata). On account of the sources of knowledge certain terms such as 'aabda' (verbal testimony), 'pratyaksa' (perception), and 'anumana' (the inference), are popularly known in the context of Indian thought.

The Sanskrit term Anumana, literally means a cognition or knowledge which follows some other knowledge. It is indirect or mediate- knowledge derived through the medium of some other knowledge. It can also be explained as the 'cognition of an invisible, concealed object'. It always involves a psychological-cum-logical process. Hence, the term is used for both the psychological-cum-logical process and the mediate-knowledge derived from it. In other words, Anumana consists of two stages of knowledge, one pertaining to the preceding and the other to the succeeding. These two, on the other hand, must have a particular type of relationship known as 'linga-lingi-bhava' implying that the succeeding one should necessarily derive from the preceding. To illustrate this the following examples can be given:

- (i) "The hill is fiery, because there is smoke on it and wherever there is smoke there is fire"
- (ii) Devadatta is mortal, because he is a man, and all men are mortal"

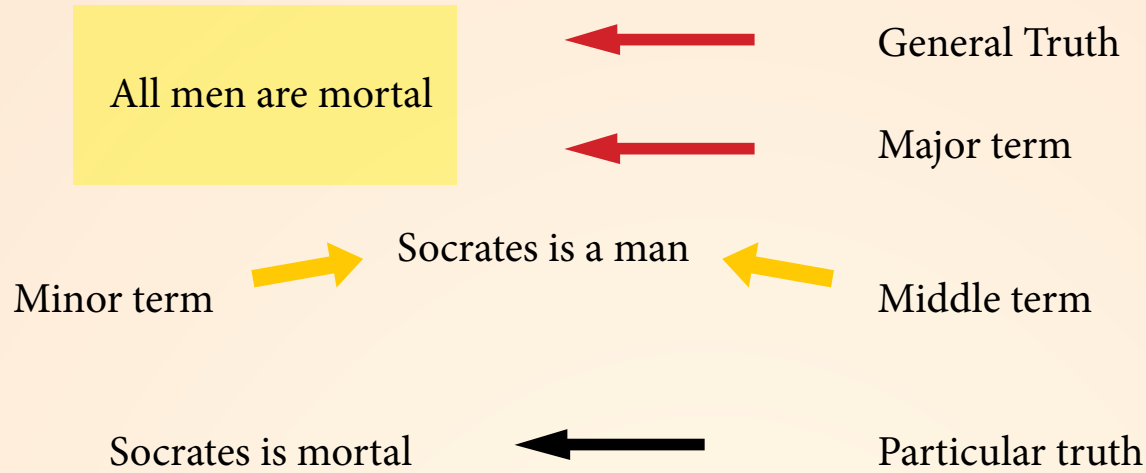
Regarding the first example, we pass from the perception of smoke on the hill to the knowledge of the existence of fire in it. on the ground of our previous knowledge of the universal relation between smoke and fire. In the second example, we prove the mortality of Devadatta which is not perceived now, but owing to the presence of manhood in him. Here, we pass from the apprehension of some mark (linga or hetu) i.e, the manhood, to that of something else i.e, the mortality by virtue of necessary relation or invariable concomitance (Vydpti) between the two. As a prelude to a better understanding of inference in the context of Buddhist logic, it is worthwhile to make at least a brief resume of inference in both western and the Hindu philosophical contexts.

INFERENCE IN WESTERN LOGIC

According to the Western view inference is two-fold i.e, deduction and induction. Deduction is the inference of a particular truth from a general truth, or of a less general truth from a more general truth. In brief, it is the type of reasoning that proceeds from general principles or premises to derive particular information. An example of deductive inference is as follows:

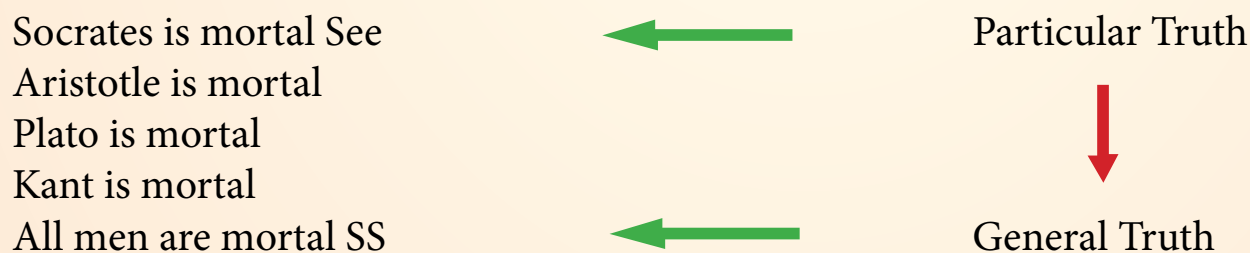
ବୈଦିକ ଲୌକିକ

This is called a syllogism in Western logic. The subject of the conclusion (eg., Socrates) is called the minor term. The predicate of the conclusion (eg. mortal) is called the major term. The term that is present in both the premises or given propositions (eg. man) is called the middle' terms.

The middle term in the medium of comparison between the major term, and the minor term. This in Western syllogism, there are three distinct terms, each occurring twice. The given propositions are called premises. The proposition which contains the major term is called the major-premises. The proposition which contains the minor term is called the minor-premises. The proposition which is derived from the premises is called the conclusion. Thus, there are three propositions in a syllogism.

Induction, in Western logic, is the inference of a general truth from particular truths. In other words, it is a process of logical reasoning that makes generalizations based on individual instances. Hence, particular facts are gathered by observations and experiments, whereby a general law is derived from them. An example of induction is as follows:

Hindu Logicians View:

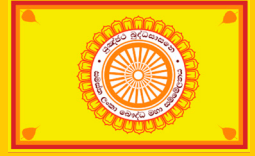
The Nyaya Sutra of the Gautama Aksapada seems not giving any definition on Anumana, but simply states that it presupposes perception. Accordingly inference is a knowledge which is preceded by sense-perception (NS. I. 1-5) and is of three kinds:

- (i) A priori (Purvavat)
- (ii) A posteriori (Eesavat)

බෞද්ධාලෝකය

- (i) A priori is the knowledge of effect derived from the perception of its cause, e.g. Seeing rain clouds somebody infers that there will be rain.
- (ii) A posteriori is the knowledge of cause derived from the perception of effect, e.g. having perceived the flood somebody infers that there was a rain.
- (iii) “Commonly seen” is the knowledge of the thing derived from the perception of uniformity or coexistence. it is Samanyatodructawhen based on certain observed points of general similarity between objects of experience. This is illustrated by the sight of the different positions of the moon at low intervals somebody infers that it moves.

Vatsyayana, the other famous Hindu logician gives an etymological definition on inference as ‘that of the cognition of ‘lingin’ which arises after the cognition of ‘linga’. The defect of this definition is that it ignores the most essential factor of inference, i.e. the knowledge of ‘vadpti’ or invariable concomitance of the linga with the lingi. Praustapada, the other logician of the Hindu Niyaya defines inference as ‘the knowledge which results from the apprehension of a sign’. The term ‘sign’ (linga) is further explained as that which is related to the inferred object, and that is well-known to here co-presence and co-absence with the lingin or the possessor of the sign.

THE BUDDHIST VIEW AN INFERENCE

Anumana, according to Buddhists has two aspects, i.e. epistemic and logical, the former a source of knowing and the latter a way of reasoning. At the very outset it should be noted that there was a sharp distinction between the theories presented by Buddhist and the Hindu logicians on inference. The Buddhist logicians held that the Nyaya theory of inference. referred to above fails to explain why the probans (sadhana=smoke) and the probandum (sadhya=fire) always go together. Hence, Vasabandha laying stress upon the inseparable connection between the probun (smoke) and the probandum or inferred object (fire) defines “Anumana” as ‘a consequence or an application of an inseparable connection between two facts by aman who has previously noticed that connection’. Dinnaga, the other most celebrated Buddhist logician defines it as the ‘cognition of an object through its mark’ or more precisely, “through the three-fold mark’ (Pr. Samocya, II, and NB II, I-BI, vol. I. p.236) Dharmakirti, the most celebrated Buddhist logician defines inference as ‘the cognition of the inferable from the sign having a three-fold characters’ (NB, 23) Accordingly, every inference establishes a relation between a locus (paksa) and a probandum (sadhaya or lingi) on the basis of relation between a probans present in the locus (paksa) and the probandum. The probans has to be an unfailing mark of the probandum to establish the conclusion. This relation between the probans and the probandum is called Vydpti or pervasion which will be explained later. Dharmottara says that inference has an imagined-object, e.g. an imagined-fire, as its own object, since inference is a cognition of an absent thing which cannot be grasped or perceived but which can only be imagined. The difference between perception and inference consists in the movement of thought, which is the one opposite of the other. With regard to perception, cognition grasps the particular and constructs the symbol and in the case of inference, cognition grasps the symbol and constructs the particular. In brief, both serve as a ‘one cognition’ representing a synthesis of sensation and non-sensation, imagination and non-imagination, conception and non-conception”.

For the first time, it was the Buddhist scholars who identified two different types of inference called Svarthanumana (the inference for oneself) and the Pararthanumana (the inference for others). The Svarthanumana is defined by Dinnaga as the knowledge of a thing derived from ‘the knowledge of the mark or sign’ and the Pararthanumana as

ବୈଶଦ୍ୱୈକ୍ୟ

'the statement in words for the sake of others'. The former being a psychological process, the latter serves as a logical process. In the first kind of inference we do not require the formal statement of the different members of a syllogism. For example, a person already knows by repeated observation the invariable concomitance between smoke and fire. He perceives smoke on the hill. Then he doubts that fire may exist there. Then he remembers the invariable concomitance between smoke and fire and infers 'that hill has fire'. This is the psychological analysis of inference for one self. (Praaceta-pada uses the term 'svarthanumana' conveying the inference of one's own conviction the inference of one's own conviction instead of svarthanumana).

Pararthanumana or the inference for the sake of others is a logical process by means of which we attempt to demonstrate others, the conclusion already drawn by us through inference for oneself. It takes the form of a formal demonstrative syllogism. A syllogism consists of propositions which are resorted to communicating ready knowledge. It is the cause that produces an inferential knowledge in the mind of the bearer. The Hindu Naiyayikas have recognized five-membered syllogism which runs as follows:

- (I) Thesis → The hill is fiery (Pratigod or the proposition)
- (II) Reason → Because it is smoky (hetu)
- (III) Example - → whatever is smoky is fiery as in the kitchen (Uddharana is a familiar Instance which is known to possess property to be proved.) Hence "Kitchen" is a familiar instance of fire, and implies that fire invariably goes with smoke which is the reason given.
- (iv) Application → "Sa" is this hill (smoke) - (Upanaya) is the winding up, with reference to the example of what is to be proved as being so.
- (v) Conclusion → Therefore this hill is fiery (Nigamana) is the confirmation of the proposition after the reason as the example already mentioned).

THE BUDDHIST SYLLOGISM

The leading Buddhist logicians such as Vasubandha (450 A.D), Dinnaga (500 A. D) have severely criticized the five-membered syllogism of Hindu Naiyayikas as containing a repetition. Vasubandha, for the first time in the context of Indian logic, repudiated the five-membered schema and replaced it with three-membered one, which generally has the following form:-

Thesis: The Mountain is fire-possessing

Reason: Because it is smoke-possessing

Premise: Wherever there is smoke, there is fire, as in the kitchen.

බෞද්ධාලෝකය

The third one should be considered pervasion which ascertains, the ‘inseparable connection’ between the thesis and the reason. This is also perfectly evident from Vachaspatimisra who mentions that ‘atra Vasubandhanapratigaa-dayastrayovayavadurvihithaakaapadalakeanenauktam, in his Nyayavartikattat paryaya-tika, Later on, the Buddhist” logicians held the view that it can be reduced to two propositions which include

- (i). The general rule including the example
- (ii). Its application to an individual instance. For eg. when one needs to prove the fact that ‘sound is non-eternal’ he has to follow two rules referred to the above and it goes as follows:
 - (i) Whatever is produced is non-eternal, like a pot (udaharana) and sound is produced (hetu).
 - (ii) Sound is non-eternal.

CONSTITUENTS OF INFERENCE

The process of inference, according to Buddhist-Nyaya. Involves three basic terms and three propositions. This is quite evident from the definition of inference given by Dharmakirti (trirupallingodamuneyeyajgadnam tat svart-hanumanam). The three terms are the paksa (darmavisesya), the sadhana (hetu or linga) and the sadhya (lingi or dharma) These correspond respectively to the minor, middle and the major terms of syllogism.

PAKSA (DHARMI, ANUMEYA)

The substratum possessing the hetu and the sadhya in the inferential reasoning is called paksa. In other words, it is the subject in which we infer the existence of something. It is the minor term about which something is inferred. The hill, for instance, in which smoke is perceived and fire is inferred is the paksa.

HETU (REASON)

The hetu or sadhana is the pivotal element in the process of Anumana. It is the necessary mark which leads to the inference of its marked object. In other words it is the mark or sign which indicates the presence of the inferable object (sadhaya) it is the middle term by which the major term is inferred to be true of the minor term. The hetu is also known as probun. linga, sadhana, gamaka, and vyapya. In the well-known example of inference, smoke is the hetu or linga. It is called sadhana because it is the means of proving the major term. it is called vyapya because it is called & thing already known. The word gamaka is utilized to mean that it.

Leads to the knowledge of something not directly perceived. The term linga is used to mean that it is the sign or indicator that leads to the cognition of something.

ThirupaLinga or hetu (three fold characteristics of cause)

Another noteworthy feature of the Buddhist analysis of Anumana is related to the “linga” or “hetu”. In fact in the history of Indian logic we find different views with regard to the essential characteristics of linga. Whereas the

බෞද්ධාලෝකය

Nyaya tradition regards only one characteristic. The Buddhists maintain that there are three (03) eventual characteristics of a linga. Every linga must possess all the three essential characteristics simultaneously (trilaksanahetu). Then and then only it, can be regarded as a linga, and be made use of in the process of inference. That is why Dharmakirti, while defining anumana, writes trirupalingad etc. He formulates 'trairupya' as follows

- i. Lingasyanumeyesattvameva
 - ii. Sapakcea eve sattvam
 - iii. Asapakoeecasattvamevaniscitam.
- I. Its (= linga or hetu) presence in the paksa (=subject of inference)
 - II. Its presence in the sapakæa. For example, if fire is the predicate which is to be inferred in relation to a hill, then all those instances like etc, where fire is known to be predicate, constitute " Sapakæa".
 - III. Its absence in the Asapaksa (= Vipakæa) or in things which are not similar to pakea. That which is not similar to pakea is that which is never a possessor of the property commonly possessed by pakæa and sapakæa. For instance, the Lake. To Illustrate:
 - i. 'Smoke represents 'linga' or the sign of fire, because we have seen 'smoke' on the hill' which represents the 'pakæa.'
 - ii. Sapakæa is the kitchen where we always perceive 'smoke' (or linga)
 - iii. Vipakæa is the lake where we perceive neither 'smoke' nor 'fire'.

Sadhya or Predicate:

Sadhya is that which constitutes the property (dharma) which is to be inferred in relation to the paksa. It is the object that is inferred in relation to the paksa. It is the object that is inferred about the minor term hence, it represents the major term and is also called probandum, lingi orgamya. It is called gamaya because it is cognized with the aid of the hetu or gamaka which represents the middle term. It is lignin or the possessor of the linga or sign (smoke) . For eg.

The hill is fiery

Because it is smoky

The hill → Pakea or dharma → Minor term

Is fiery → Sadhya or lingi → Minor term

Because it is smoky → hetu or linga → Middle term

ବୈଶଦ୍ୱିକାଲୌକିକ

Vyapti or Pervasion :

‘Vyâpti?’ or pervasion can be considered the basis of the entire inferential process and defined in terms of inseparable connection between *linga* (proban) and / *lingi* (probandum). The term is employed in its technical sense for the first time by Vasubandhu in ‘Vadavidhi’. According to him, Vyâpti is an object which cannot occur without another object which is said to be inseparably connect with the other object, as for example, smoke with fire and “inference” is the direct perception of (that) inseparably connected object.” The Buddhist logicians held that causality (*tadutpanna*) and essential (*tadatmya*) should be taken as the grounds of *vydpti*. This relation is also known as “*hetusâdyapratibandha*”, i. e , tying together of *hetu* and *sâdya* and *avinabhâva*, i.e. necessary connection or necessary dependence. This term refers to an invariable necessary connection between the *linga* and *lingi*. For eg., anywhere there is smoke, there must have fire.

From the facts outlined above it becomes abundantly clear that both Buddhist logicians have made constant attempts to define the concept of inference at length and to identify the rules of valid inference. The Buddhist, however, held totally different views on certain points and made unique contribution to both the contexts of logic and epistemology. For instance, they held that both the *proban* (*linga*) and *probandum* (*lingi*) as concepts (*vikalpas*) Incontrast, the Hindu Logicians held them as objects or events or metaphysical realities. Finally, it should be noted that it was the Buddhists who introduced a number of refinements and who brought the argumentative discussions on the theme to the sharpest level as possible whereby attaining the finest intellectual achievements in the history of Indian Philosophy.

References

1. Kalupahana, D. J. Buddhist Philosophy - Continuities and Discontinuities, 1994
2. Khemananda, H. Ven. Logic and Epistemology in the Theravada (Theravada Nyaya), tr. by. AsangaTilakarane, Colombo, 1993.
3. Mahadevan, T. M. P. Outlines of Hindusim, Chetana Ltd, Bombay, India, 1956
4. Pematana, S. Ven. Studies in Buddhist Philosophy and Religion - Collected Papers of Professor P.D. Pemasi ri, Karunarathna and sons, 2006
5. Rastogi, M.N., The Theories of Implication in Indian and Western Philosophy, BharariyaVidyaPrakasan, Delhi, 1983
6. Singh, Amar, The Sautrantiaka Analytical Philosophy, Dharma Cakra Publication, New Dharma Cakra Publication, New Delhi,1995.
7. Stcherbatsky, Th., Buddhist Logic, vol I - II, Mouton & co., S. Grarenhage 1958.

බෞද්ධාලෝකය

තුමුපනේ ඉපිද ඇමරිකාවට වැඩම කොට ලොවට සදහම් මඟ හෙළි කරන “හන්තේ ජී”

රුවන් වින්ඩිසර්

මෑත ඉතිහාසයේ ලෝක ධර්මදූත සේවාවේ නියුක්ත ශ්‍රී ලාංකික භික්ෂූන් වහන්සේලා අතර මුල් පෙළහි වැඩ සිටින අග්ගමනා පණ්ඩිත හේනේපොළ ගුණරතන මහා ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ ලොව ප්‍රකටව ඇත්තේ “හන්තේ ජී” යනුවෙනි. ඇමරිකාව ඇතුළු බටහිර දේශයන්හි ඇතැම් ශ්‍රී ලංකාව නම් දේශය පිළිබඳව හඳුනා ගන්නේ ද අපේ ගුණරතන නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ නිසා වුවද ශ්‍රී ලාංකික බෞද්ධයන් නම් උන්වහන්සේ පිළිබඳ නොදන්නා තරමයි. එහෙත් උන්වහන්සේ ඝන රන් කඳක් සේ දිනෙන් දින බබළමින් ලොවට බුදු දහමේ හරය කියා දෙන සේක.

2003 වර්ෂයේ ප්‍රථමයෙන් මුද්‍රණ ද්වාරයෙන් වළි දැක්වුණු “තුමුපනේ ඇමරිකාවට” නම් වූ උන්වහන්සේගේ චරිතාපදානය අද ශ්‍රී ලාංකික ගිහි - පැවිදි සියලු ධර්මකාමීන් විසින් කියවිය යුතු ග්‍රන්ථයක් ලෙස මට හැඟෙයි. අනුරාධපුර යුගයේ මහා විහාරයේ විසූ ධර්මධර - විනයධර මහතෙරුන් වහන්සේලාගේ දිවි පෙවෙත වත්මන් ලෝකයේ ධනයෙන් හා බලයෙන් ආසින වූ ඇමරිකාවේ වෙසෙන උන්වහන්සේගේ දිවි පෙවෙතින් දැකීමට හැකි වීම අප ලද මහත් භාග්‍යයකි.

මහනුවර තුමුපනේ දිසාවේ හේනේපොළ ග්‍රාමයේ දී 1927 දෙසැම්බර් මස 7 වන දින ජන්ම ලාභය ලැබූ ගුණරතන නාහිමියන් සහෝදර සහෝදරියන් සත් දෙනෙකුගෙන් යුත් පවුලේ සයවැනියා විය. නාහිමියෝ සිය දුෂ්කර ළමා කාලය පිළිබඳව සිය චරිතාපදානයේ පෙරවදනේ මෙසේ සඳහන් කරති.

“ ඉතාමත් දිළිඳු දුප්පත් පවුලක ඉපිද, දුප්පත් ම ලෙස හැදුණු මා සෙල්ලම් කරන කාලයේ සෙල්ලම් බඩුවක් මගේ ඇතින් දැක තිබුණේ නැහැ, බිම වැල්ලේ ඇඟිල්ලෙන් පින්තූර ඇන්දේ, වයස එකොළහ පමණ වනතුරු මා ඇන්දේ කොට්ට උරයක් වගේ කම්සයකි, ඉගෙන ගත්තේ අනුන්ගෙන් ඉල්ලා ගත් පොත්වලිනි.”

දොළොස් හැවිරිදි වියේදී කිරිඳිකුඹුරේ සෝනුත්තර හිමියන්ගේ ආචාර්යත්වයෙන් මලන්දෙණියේ ශ්‍රී විජයාරාමයේ දී පැවිදි වූ ගුණරතන හිමියන්ගේ පැවිදි ජීවිතයේ මුල් අවධිය ද මහත් වූ දුෂ්කර වූවකි. “ඉතාම සුළු කාලයක් හැර මගේ මුළු පැවිදි කාලයම ගත කළේ පිණ්ඩපාතෙන්ය. සීනි තේ කොළ පොල්තෙල් යන සියල්ලම මා සොයා ගත්තේ පිණ්ඩපාතයෙනි. නානකඩ දෙකක් එකට මුට්ටු කර මසා සිවුර ලෙස පෙරෙව්වා. නොවින්ද දුකක් නැහැ. නොහැදුණු අසහිපයක් නැහැ”

ගම්පහ විද්‍යාසේධර පිරිවෙණෙන් හා පැලියගොඩ විද්‍යාලංකාර මහ පිරිවෙන් උගත් අප නාහිමියෝ ඒ කාලයේ ද නොයෙකුත් දුෂ්කරතා වලට මුහුණ පෑහ. ඒ අතර උන්වහන්සේගේ ජීවිත කතාව වෙනස්ව මඟකට හැරවීමට හේතු වූයේ පරවාහර වපිරැණා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ යටතේ විදේශ ධර්මදූත පුහුණු පාඨමාලාවට ඇතුළත්ව විය හැදෑරීමයි. එහිදී හින්දි, දෙමළ හා ඉංග්‍රීසි යන භාෂාවන්ගෙන් ධර්මය හැදෑරීමට උන්වහන්සේට අවස්ථාව ලැබිණ. ඒ අවධියේ ද උන්වහන්සේ මාරාන්තික අනතුරකට මුහුණ පෑවේය. බේරේ වැවේ වූ සීමා මාලකයේ දී භික්ෂූන් වහන්සේ පිරිසක් සමඟ විනය කර්ම සිදු කරන අවස්ථාවක විය කඩා වැටුණු අතර දියේ ගිලී සිටියදී උන්සේගේ කය මතට වහලය වැටීම නිසා හෘදය සම්පයෙහි අස්ථි බිදී ගියේය. කෙසේවෙතත් සසුනට උන්වහන්සේගෙන් විය යුතු සේවය ඉටු කිරීමට දෙවය ඉඩ දී තිබූ නිසා එම වාරයේද දිවිය සුරක්ෂිත විය.

ධර්මදූත පරීක්ෂණයෙන් සමත් වූ හේනපොළ හිමියන්, එවකට මහබෝධි සංගමයේ සභාපති පරවාහර නාහිමියන්ගේ අනුශාසනාවෙන් ඉන්දියාවේ සාංචි විහාරයට වැඩම කොට එහි පස් වසක් ධර්මදූත කටයුතු වල යෙදුණේය. ඉන් අනතුරුව අප නාහිමියෝ කිරින්දේ ධම්මානන්ද නාහිමියන්ගේ ආරාධනාවෙන් මැලේසියාවට වැඩම කළහ. වසර දහයක කාලයක් එහි වැඩ වෙසෙමින් ධර්ම ප්‍රචාරක කටයුතුවල නියැලුණු නාහිමියන් 1968 දී මඩිනේ පඤ්ඤාසීහ මහ නාහිමියෝ ආරාධනාවෙන් ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේ වොෂින්ටන් මහ විහාරයට වැඩම කළ අතර කෙටි කාලයක් තුළ එහි විහාරාධිපතිත්වයට පත් විය. ගුණරතන නාහිමියෝ 1988 වනතුරු එහි අධිපතිත්වය දැරූහ.

වොෂින්ටන් මහා විහාරයේ ආගමික හා සාමාජීය කටයුතු සඳහා සිය කාලය කැප කරමින් නායකත්වය ලබා දෙන අතරේ ඇමරිකන් විශ්ව විද්‍යාලයෙන් පළමු උපාධිය ලබාගත් උන්වහන්සේ ඉන් අනතුරුව ශාස්ත්‍රපති උපාධිය හා ආචාර්ය උපාධිය ලබා ගන්නා

බෞද්ධාලෝකය

ලදී. බෞද්ධ ධර්ම පිළිබඳ සිදු කළ පර්යේෂණ ග්‍රන්ථය වෙනුවෙන් ආචාර්ය උපාධිය දිනා ගත් නාහිමියන් ඒ කිසිවකින් උඩඟු බවට පත් වනවා වෙනුවට තව තවත් නිරතකාර විය. ඉගෙනීම පිළිබඳ උන්වහන්සේ දරනුයේ මෙවන් අදහසකි.

''මා ආචාර්ය උපාධිය ගත් පසු මගේ සමහර මිතුරන් මගෙන් ඇහුවා. 'දැන් ඔබවහන්සේ අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ ඉහළම තනට පත් වී ඉගෙනීම අවසන් කළ නිසා ඉදිරියට කරන්ට බලාපොරොත්තු වන්නේ කුමක්ද' කියා. ' මා මෙතෙක් කල් කළේ ඉගෙන ගැනීමට සුදානම් වීමයි, දැන් මා ඉගෙන ගැනීමට සුදුසුකම් ලැබුවා පමණයි, ඉගෙනීම නියෙන්මත් මින් ඉදිරියටයි, මා දන්නේ කොතරම් ටිකද යනු දැනුණි මට අවබෝධ වුණේ. මෙතැන් පටන් මා ඉගෙන ගන්ට උත්සහ කරනවා' යනු මගේ පිළිතුරයි.''

එම විශ්වවිද්‍යාලයේ කලක් ඉගැන්වීම් කටයුතුවල නිරත වූ මුත් වහන්සේ එහි බෞද්ධ ආගමික කටයුතු උපදේශකවරයා ලෙස ද කටයුතු කළහ, 1982 දී භාවනා සොසයිටි නම් සංවිධානය ඇති කිරීම ඇමරිකාවේ ටෙරවාදී බෞද්ධ ඉතිහාසයේ නවමු පරිච්ඡේදයක ආරම්භය විය. එහි අග්‍රගණ්‍ය ප්‍රතිපලය ලෙස අක්කර පනහකින් යුතු භූමිභාගයක බටහිර වර්ජනියා භාවනා මධ්‍යස්ථානය නම් ආරණ්‍යය සේනාසනය ආරම්භ වීම පෙන්වා දිය හැකි වේ. හුදු ගොඩනැගිලි සමූහයක් නොවූ එකී භාවනා මධ්‍යස්ථානය වර්ධාත්මකව බුදු දහම ලොවට බෙදා දෙන මධ්‍යස්ථානයකි. ඒ පිළිබඳව හේනේපොල නාහිමියෝ මෙසේ සිහිපත් කරති.

''බටහිර රටවල බුද්ධාගම ඉතා සිඝ්‍රයෙන් පැතිරී යන නිසාත් ඒ සඳහා පුහුණු වූ හික්ෂුන්වහන්සේලා නැති නිසාත් හික්ෂුන් වහන්සේලා නැති නිසාත් ගොඩනැගිලි සෑදීමේ වැඩ අඩුකර දැන් මිනිසුන් හැදීමේ වැඩ පිළිවෙළක් සකස් කර තියෙනවා. ඒ අනුව බෞද්ධ ගුරුවරු පුහුණු කරනවා. අවුරුද්දකට දෙවරක් ගුරුවරුන් පුහුණු කරන පන්ති පවත්වනවා. යාවජීව අධ්‍යාපන සීලයෙහි මිනිසුන් යොදවනවා. දැන් අවුරුදු කීපයක්ම පිට පිටම යාවජීව අධ්‍යාපන සීලය සමාදන් වීමට මිනිසුන් තිහක් හෝ හතලිහක් වනවා. තරුණ තරුණියන් සඳහා භාවනා වැඩසටහන් යොදා තිබෙනවා. බන්ධනාගාරවල ඉන්නා නිරකරුවන් සඳහා පොත් පත් බෙදා දෙනවා. ''

ඇමරිකාවේ පමණක් නොව ඉන් පිටතත් බොහෝ භාවනාව උගන්වන ගුරුවරුන්ගේ ආචාර්යවරයා බවට නාහිමියන් පත්ව ඇති අතර උන්වහන්සේ සෑම මහද්වීපයකටම වැඩම කරවා ඇත. විද්‍යුත් හා මුද්‍රිත මාධ්‍යයන් ඔස්සේ ලොව පුරා ධර්ම දේශනා සහ භාවනා ඉගැන්වීම් කරන හේනේපොල නාහිමියන් අන්තර්ජාලයට පමණක් මුදා හරින ලද ලිපි හා දේශන ප්‍රමාණය හතලිස් දහසකට ආසන්නය. උන්වහන්සේ රචිත ග්‍රන්ථ ද ගණනාවකි. Mindfulness in Plain English ග්‍රන්ථයෙහි තායි පරිවර්තනය උසස් පාඨශාලා විෂය නිර්දේශයට ඇතුළත් වන අතර එහි පිටපත් ලක්ෂයට වැඩි ප්‍රමාණයක් ලොව පුරා පාඨක ජනතාව වෙතට පත්ව ඇත, උන්වහන්සේ විසින් රචිත අනෙකුත් ග්‍රන්ථ වන Eight Mindful Steps to Happiness, Journey to Mindfulness, Beyond Mindfulness in Plain English, The Four Foundations of Mindfulness in Plain English, Meditation on Perception, Loving-Kindness in Plain English ආදිය ලොව පුරා භාවනා උපදේශකවරුන්ගේ අත් පොත් ලෙස භාවිතයට පැමිණ තිබේ, මේ පිළිබඳ උන්වහන්සේගේ මතය මෙසේය, '' මගේ ජීවිතයෙන් මා බලාපොරොත්තු වූයේත් දැන් බලාපොරොත්තු වන්නේත් මේ බුදු දහම ලෝක ව්‍යාප්ත භාෂාවකින් ලෝකයට දීමය, ඒ නිසයි ඉංග්‍රීසි ඉගෙන ගැනීමට මා අප්‍රමාණ උත්සහ කළේ. මේ ඉලක්කය උඩම සිට වැඩ නළ නිසා වැඩ කරන නිසා මගේ පසුබිමත්, මගේ ජන්මයෙන් ලැබූ දුප්පත් කමත්, විඳි දුකත්, ලැබූ අතවරත්, මැද මරණය ඔන්න මෙන්න කියා කිට්ටුවටම අවුත් නොමැරී බේරුණොත්, මේ ධර්මයට මගේ ඇති ඇප කැප වීම නිසාමයි, මා ධර්මය රැකීමට බැඳී ඉන්නා නිසා ධර්මය මා රකිනවා කියා මට හිතෙනවා, මගේ පාපකර්ම ගෙවෙන අතර පුණ්‍යකර්ම එක්වෙනවා කියා හිතෙනවා.

ගුණරතන නාහිමියන්ගේ සමාජ හා ශාසනික සේවාව වෙනුවෙන් 1996 දී ශාමෝපාලි මහා නිකායේ මල්වතු මහා විහාරයේ මහනායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ ප්‍රමුඛ කාරක සංඝ සභාව වෙතින් උන්වහන්සේට උතුරු ඇමරිකාවේ සහ කැනඩාවේ ප්‍රධාන සංඝ නායක පදවිය පිරිනැමීම සුවිශේෂී සිදු වීමකි. එපමණක් නොව මියන්මාර් රජයෙන් පිරිනමන අග්ගමහා පණ්ඩිත ගෞරව නාමයෙන් උන්වහන්සේ පුද ලැබීය. මෙවැනි පදවි තනතුරු වලින් පුද ලැබුවද උන්වහන්සේගේ දිවි පෙවෙතෙහි සරල බවට හෝ අනතිමානී බවට ඒ කිසිවක් බාධාවක් නොවීය. දශක නවයක් ගෙවා අවසන් කළ ඒ මහානීය දිවි පෙවෙත ගැන උන්වහන්සේට ඇති සිතුවිල්ල අපට සැමගේ දිවි ගමනට ද දහම් පදයක් වනු නො අනුමානය.

'' මා පස්ස හැරී අතීතය දිනා බැලුවාම මට පෙනෙන්නේ මගේ මුළු ජීවිතේම එක්තරා ජලෂන් එකක් අනුව ගතවී තිබෙන බවයි, මා හතරන් යයි කියා හිතාගෙන සිටි අයත් මිතුරන් යයි කියා හිතාගෙන සිටි අයත් මගේ කලාණ මිත්‍රයෝය, මට හිතෙන්නේ සිදුවූ සියල්ලම සිදුවී තිබෙන්නේ මගේ කර්මය අනුවමයි, මට උපකාර කළ හැම හිත මිතුරෙක්ම කළේ මගේ කර්මය ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවස්ථාව සලසා දීමයි. මා ඒ අතීත කාලවල මගේ විරුද්ධකරුවන් ලෙස සැලකූ හැමදෙනම කර තිබෙන්නේ මගේ කර්මවල විපාක ලබාදීම සඳහා ඒ ඒ සුදුසු අවස්ථා පිළියෙළ කරදීමක් පමණි. ඒ අය සමග අපනාප වීමට තරහ ඇති කරගැනීමට මට කිසිම අයිතියක් නැත. මගේ ගුරුවරු, මව්පියන්, සහෝදර සහෝදරියන් ලෙස මේ ජීවිතයේ ක්‍රියා කළ ක්‍රියා කරන හැම දෙනාම කළේත් කරන්නේත් මගේ අතීත පාප කර්මවල විපාක නිසි පරිදි මට ලබා දීම සඳහා අවස්ථාවන් සලසා දීමත් නොඳ කුලසකර්ම කිරීම සඳහා අවස්ථාවන් සලසා දීමත් පමණි.' මහා ගුණ සමුදායකින් යුතුව ලොවටම බුදු දහමේ අරුත පහදා දෙන අග්ගමහා පණ්ඩිත අති ගෞරවාර්භ හේනේපොල නායක ස්වාමිහිමියන් වහන්සේ විළුඹෙන දෙසැම්බර් මස 07 වැනි දින සිය සුපින්බර දිවි ගමනේ 94 වැනි වියට පා තබන සේක. එබැවින් අප උන්වහන්සේට හිදුක් නිරෝගී චිර ජීවනය ප්‍රාර්ථනා කරමු.

බෞද්ධාලෝකය

බොදු සමුළු ගරු සභාපති වන්දනා නිමල් වාක්ෂ්ඨ මයා සර්වඥ ධාතු කරඬුවද, ආගමික මන්ඩලයේ සභාපති ලක්ෂ්මන් කෝට්ටිගේ මයා පිරුවානා පොත් වහන්සේද ශාලාව තුලට පෙරහරින් වැඩමවීම. සෞඛ්‍ය ආරක්ෂිත ලෙස පැවති පිරිත් පිංකමට, අගවිනිසුරු ජයන්ත ජයසූරිය මැතිතුන්ද සහභාගි විය. පිරිත් දේශනාව හුණුපිටිය ගංගාරාමයේ විහාරාධිකාරී පූජ්‍ය කිරිින්දේ අස්සපී තෙරුන් ප්‍රමුඛ සංඝරත්නය විසින් පවත්වන ලදී.

බෙලිහුල්ලිය සීලසමාහිත යෝගාශ්‍රමවාසී ත්‍රිපිටකාචාර්ය, ත්‍රිපිටක විශාරද, රාජකීය පණ්ඩිත අතිපූජ්‍ය බලංගොඩ කන්දෙකුඹුරේ රාධ ස්වාමීන් වහන්සේ විසින් 2021.12.18 වන උඳුවත් පොහෝ දින සමස්ත ලංකා බෞද්ධ මහා සම්මේලන මූලස්ථානයේදී පවත්වන ලැබූ බුදුගුණ ධර්ම දේශණාය

